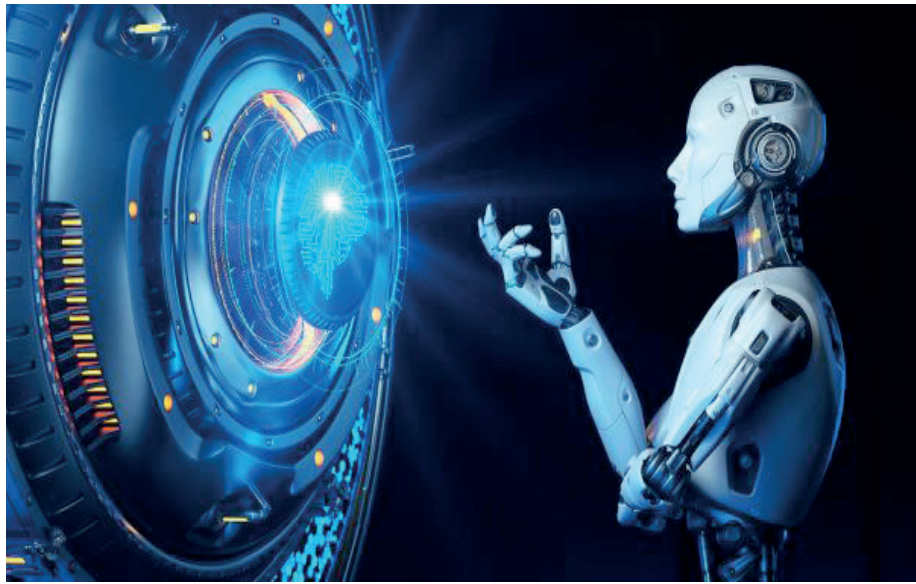

Süni intellekt və Azərbaycanın rəqəmsal gələcəyi

Hədəflər, prioritetlər, vəzifələr

Prezident İlham Əliyevin 19 mart 2025-ci il tarixli sərəncamı ilə təsdiq edilən “Azərbaycan Respublikasının 2025–2028-ci illər üçün süni intellekt Strategiyası”nda bir sıra prioritet istiqamətlər üzrə tədbirlərin həyata keçirilməsi nəzərdə tutulub. Bu zaman süni intellektin inkişafını şərtləndirən milli prioritet sektorları üzrə məsul dövlət orqanlarının müəyyənləşdirilməsi, süni intellekt sistemlərinin dizaynı, tətbiqi və istifadəsi zamanı fərdi məlumatların mühafizəsi ilə bağlı risklərin aydınlaşdırılması, eləcə də həmin risklərin qarşısının alınması qaydalarının təsdiqlənməsi qarşıya önəmli vəzifə kimi qoyulub.

Strategiyada süni intellektin idarə edilməsinin inkişafı və təkmilləşdirilməsini şərtləndirən əsaslandırma məsələləri də diqqətə çatdırılıb. Belə ki, sənəddə innovasiya yönümlü sərmayələrin cəlbini sürətləndirən, cəmiyyətin maraqlarını və dəyərlərini qoruyan süni intellekt üzrə idarəetmə sisteminin yaradılmasının zəruriliyi xatırladılıb. Eyni zamanda, dünyada süni intellektin inkişafı üçün beynəlxalq tərəfdaşlarla əməkdaşlıq qurulması sözügedən strategiyanın prioritet istiqamətlərindən biri kimi dəyərləndirilib. Beləliklə, innovatorların, tədqiqatçıların və sahibkarların fəaliyyətini dəstəkləyən, stimullaşdıran, eləcə də əhalinin süni intellekt texnologiyalarına inamını reallaşdıran idarəetmə

sisteminin formalaşdırılması nəzərdə tutulub.

“Azərbaycan Respublikasının 2025–2028-ci illər üçün süni intellekt Strategiyası”nda gözlənilən nəticə indikatorları isə aşağıdakı kimi sıralanıb:

– **innovasiya yönümlü investisiyaları cəlb edən və cəmiyyətin maraqlarını qoruyan süni intellekt idarəetmə sisteminin qurulması;**

– **süni intellektin təsirini artırmaq və resurslardan daha səmərəli istifadəni reallaşdırmaq məqsədilə kənd təsərrüfatı, səhiyyə, nəqliyyat, təhsil və digər prioritet sektorların müəyyənləşdirilməsi;**

– **süni intellekt tətbiqlərində şəffaflıq, ədalətliyi və etik prinsiplərə uyğun-**

luğu reallaşdırmaq məqsədilə hüquqi çərçivənin hazırlanması, habelə beynəlxalq standartlara uyğun milli normativ hüquqi bazanın işlənilməsi və tətbiqi;

– **süni intellekt ekosistemində global səviyyədə Azərbaycan Respublikasının mövqeyini gücləndirmək məqsədilə regional və beynəlxalq tərəfdaşlıqların inkişafının sürətləndirilməsi.**

Sənəddə strategiyanın icrasında yaranan biləcək riskləri neytrallaşdırmaq məqsədilə süni intellektin tətbiqi potensialı və tələblərini nəzərə almaq şərtlə hər bir sektorda ətraflı təhlillərin aparılacağı, mütəxəssislərin və ekspertlərin fikirləri, təklifləri əsasında prioritet sektorların müəyyənləşdiriləcəyi, pilot layihələrin həyata keçiriləcəyi və resursların balanslı şəkildə bölüşdürülməcəyi də nəzərdə tutulur.

Strategiyada qeyd edilib ki, məlumat idarəetməsinin və infrastrukturunun təkmilləşdirilməsi rəqəmsal transformasiyanın formalaşmasında əsas rol oynayacaq, bununla da dövlət orqanları və özəl sektor üçün etibarlı, səmərəli və innovativ həllərin inkişafı təmin ediləcək. Eyni zamanda, məlumatların səmərəli idarə olunması, açıq məlumatların genişləndirilməsi, yüksəksəviyyəli hesablama imkanlarının artırılması və Təbii Dil Emalı (TDE) texnologiyalarının gücləndirilməsi süni intellektin və data əsaslı qərar qəbulətmənin inkişafına töhfə verəcək.

Bütün bunların reallaşdırılması üçün yüksəksəviyyəli hesablama infrastrukturunun inkişafı, TDE üzrə istiqamətlərin gücləndirilməsi, məlumatlardan səmərəli istifadə, onların təhlükəsizliyinin və fərdi məlumatların mühafizəsinin gerçəkləşdirilməsi və məlumatyönümlü idarəetməyə keçidin təşkili istiqamətlərdə layihələr reallaşdırılacaq.

Strategiyada yuxarıda sadalananlarla yanaşı, süni intellekt üzrə istedad və bacarıqların təkmilləşdirilməsi, əlverişli biznes mühitinin yaradılması kimi məsələlərin də həllinin zəruriliyi vurğulanıb və bu istiqamətlərdə həyata keçiriləcək tədbirlərin mahiyyəti açıqlanıb.